

การพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา

ปาริชาติ ชินเข้¹

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรี ไชยพินิจ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่ส่งผลกระทบต่อนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา และเพื่อศึกษารอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2560 - 2579) ที่ส่งผลกระทบต่อนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มเป้าหมายเพื่อสัมภาษณ์ จำนวน 8 คน ประกอบด้วย นักวิชาการด้านเศรษฐกิจ ผู้ประกอบการทางธุรกิจ และบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำนโยบายและแผน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) คือ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (structured interview) ลักษณะเป็นการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามเหมือนกันทุกคนเป็นแนวคำถามชนิดปลายเปิด (open-ended question) ซึ่งเป็นรูปแบบของเครื่องมือวิจัยที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า 1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) มีการดำเนินนโยบายที่สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจโดยเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” สร้างความมั่นคงของชาติ พัฒนาคนทุกวัยให้เป็น คนดี คนเก่ง โดยยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” 2) กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2560 - 2579) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 ว่า “มาตรา 65 รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายสำคัญ: การพัฒนาเศรษฐกิจ

บทนำ

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจไทยของรัฐบาลในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เป็นการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งเป็นแผนที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยมีสาระสำคัญของกรอบรูปแบบและเค้าโครงเบื้องต้นของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จะสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะยาว 20 ปี ในลักษณะของการถ่ายทอดยุทธศาสตร์ระยะยาวลงสู่การ

¹ นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์

ปฏิบัติในช่วงเวลา 5 ปี โดยรูปแบบและเค้าโครงเบื้องต้นของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จะประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 กรอบหลักการของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

ส่วนที่ 2 การประเมินสถานะของประเทศ

ส่วนที่ 3 วัตถุประสงค์และเป้าหมายในภาพรวม

ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ส่วนที่ 5 การขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลแผนพัฒนาเป้าหมาย

1. การหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางสู่รายได้สูง

2. การพัฒนาศักยภาพคนให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศและการสร้าง สังคม

สูงวัยอย่างมีคุณภาพ

3. การลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

4. การสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5. การบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ

วางรากฐานการพัฒนาประเทศไปสู่สังคมที่มีความสุขอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี ซึ่งจะเป็นแผนที่มีความสำคัญในการวางรากฐานการพัฒนาประเทศไปสู่สังคมที่มีความสุขอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีที่เป็นกรอบการพัฒนาประเทศในระยะยาว

จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเหตุผลทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาหาข้อมูลเรื่อง “การพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา” โดยศึกษาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2560 - 2579) ที่ส่งผลต่อนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ว่าเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่ส่งผลต่อนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา

2. เพื่อศึกษากรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2560 - 2579) ที่ส่งผลต่อนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งทำการค้นคว้าและศึกษาข้อมูลจากเอกสาร

ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประเด็น ที่มา กระบวนการของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) รวมทั้งหนังสือ บทความ สิ่งพิมพ์และวิทยานิพนธ์อื่นๆ เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงที่มา กระบวนการ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) รวมถึงกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2560 - 2579) ของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มเป้าหมาย เพื่อสัมภาษณ์ จำนวน 8 คน ประกอบด้วย

2.1 นักวิชาการด้านเศรษฐกิจ จำนวน 3 คน

2.2 ผู้ประกอบการทางธุรกิจ จำนวน 3 คน

2.3 บุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำนโยบายและแผน จำนวน

2 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่และด้านเวลา

3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ในการวิจัยคือ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

3.2 ขอบเขตด้านเวลาคือ ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือน

มีนาคม 2562

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาทำให้ทราบถึงที่มา กระบวนการ ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)

2. ผลการศึกษาทำให้ทราบถึงนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดแผนพัฒนานโยบายสาธารณะ

การกำหนดนโยบายสาธารณะ เป็นขั้นตอนเริ่มแรกในกระบวนการนโยบายสาธารณะ นโยบายสาธารณะทุกนโยบายล้วนต้องผ่านขั้นตอนของการกำหนดนโยบายทั้งสิ้น

ความหมายของการกำหนดนโยบายสาธารณะ

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการกำหนดนโยบายสาธารณะไว้ ดังนี้

Alomond and Powell (Alomond and Powell, 1980, อ้างถึงใน พัชรีย์ สิโรตส, 2557, หน้า3) กล่าวว่า กำหนดนโยบายสาธารณะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (decision making) เพื่อเลือกข้อเสนอทางเลือกในการแก้ไขปัญหา (problem-solving) ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับปัญหาสาธารณะ ดังนั้น การกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อการแก้ไขปัญหา จึงต้องพิจารณาวิเคราะห์ถึงผลลัพธ์ที่ต้องการ (intended outcome) จุดมุ่งหมาย (end) และวิธีการ (means) เพื่อการได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่ต้องการ

พัชรี สีโรรส (2557, หน้า3) กล่าวว่า การกำหนดนโยบาย เป็นการสะท้อนภาพการเมืองของสังคมที่แสดงถึงการจัดสรรทรัพยากรที่มีค่าในสังคมว่าใคร ได้อะไร เมื่อไหร่อย่างไร

แนวคิดกระบวนการกำหนดนโยบาย

จากความหมายของการกำหนดนโยบายสาธารณะจะเห็นว่า ก่อนที่จะมีนโยบายสาธารณะต้องมีการตัดสินใจ โดยการตัดสินใจนั้นต้องผ่านการวิเคราะห์ หรือการศึกษาข้อมูลก่อนจึงจะกำหนดนโยบายได้ ซึ่งกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะมีนักวิชาการเสนอไว้ดังนี้

Dye (2002, อ้างถึงใน พชรี สีโรรส, 2557, หน้า 3) ได้ระบุถึงขั้นตอนของการกำหนดนโยบายสาธารณะว่าเป็นกิจกรรมทางการเมือง สรุปได้เป็นขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการระบุปัญหา (problem identification)
2. ขั้นการเข้าสู่วาระ (agenda sitting)
3. ขั้นการก่อตัวของนโยบาย (policy formulation)
4. ขั้นการทำให้นโยบายชอบด้วยกฎหมาย (policy legitimation)

การเข้าสู่วาระนโยบาย (agenda setting)

Kingdom (1995, อ้างถึงใน พชรี สีโรรส, 2557, หน้า 5) ได้กล่าวไว้ว่า วาระของนโยบาย หมายถึง ชุดของปัญหาที่ส่วนราชการและประชาชนให้ความสนใจอย่างจริงจังในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ และอนูรัตน์ อนันนทนาธร (2555, หน้า 212) อธิบายว่า การเข้าสู่วาระของนโยบาย หมายถึง การที่ปัญหา นโยบายเฉพาะบางเรื่องเท่านั้นที่ได้ถูกนำเข้าสู่วาระการพิจารณา เพื่อจัดทำข้อเสนอของนโยบาย ทั้งนี้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายของรัฐมีเวลาไม่มากเพียงพอที่จะเอาใจใส่อย่างจริงจัง ขาดแคลนทรัพยากรที่ใช้ในการแก้ปัญหา ให้ความสนใจน้อยขาดข้อมูลและแรงจูงใจที่จะพิจารณาปัญหาเหล่านี้ ดังนั้น การกำหนดให้นโยบายใดเข้าสู่วาระ จึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างฝ่ายต่างๆที่จะเสนอเรื่องของตนเข้าสู่วาระของนโยบาย

การก่อตัวของนโยบาย (policy formulation)

สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์และอนูรัตน์ อนันนทนาธร (2555, หน้า 232-233) อธิบายว่า ประเด็นปัญหาเมื่อได้เข้าสู่วาระของรัฐบาลแล้ว กระบวนการนโยบายต่อไป คือขั้นตอนการก่อตัวของนโยบาย (policy formulation) อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงที่มาของโครงการร่างนโยบายว่า จะดำเนินการอย่างไร จะจัดการอย่างไรในประเด็นปัญหานั้นๆด้วยชุดกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทางเลือกและข้อเสนอต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและไม่เชื่อว่าทุกทางเลือกหรือทุกๆข้อเสนอจะได้รับการตอบสนองออกมาเป็นกฎหมาย หรือคำสั่งรัฐ ในบางกรณีผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายอาจเลือกแก้ปัญหาโดยไม่ดำเนินการใดๆ เลย โดยเห็นว่าปัญหานโยบายอาจแก้ไขได้ด้วยตัวเอง หรืออาจเกิดจากการไม่สามารถตัดสินใจเลือกว่าข้อเสนอใดดีกว่ากัน

ซึ่งในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย ได้แก่ รัฐบาล หรือ คณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงกับการแก้ไขปัญหาของประเทศ ข้าราชการในระดับต่างๆ สมาชิกรัฐสภาโดยพิจารณาผ่านคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการรับฟังข้อเท็จจริงและพิจารณาเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาสาธารณะ กลุ่มผลประโยชน์ที่มีบทบาทอย่างสูงในระบอบการก่อตัวของนโยบายสาธารณะ ที่มักจะเข้าไปติดต่อกับฝ่ายนิติบัญญัติ พร้อมกับข้อเรียกร้องต่างๆ เพื่อให้ออกเป็นกฎหมายในแนวทางที่ตนผลักดัน กลุ่มผลประโยชน์มักมีหลายกลุ่มซึ่งบางกลุ่มอาจมีเป้าหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน ในขณะที่หลายๆ กลุ่มมีเป้าหมายการดำเนินงานขัดแย้งหรือแตกต่างกัน ในขั้นตอนของการวางโครงสร้างนโยบาย วิธีการในการร่างกฎหมายหรือคำสั่งของฝ่ายบริหารเป็นเทคนิคที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่วางไว้ การวิเคราะห์ทางเลือกหรือข้อเสนอต่างๆ ควรพิจารณาว่า จะแก้ไขปัญหา นโยบายอย่างไร ใครเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากนโยบายที่กำหนดขึ้น ซึ่งใช้เป็นหลักการกว้างๆ เนื่องจากการเขียนบทบังคับหรือข้อยกเว้นใดๆ มักมีผลกระทบต่อการบริหารงานและเนื้อหาสาระที่เป็นจริงของนโยบาย ถ้าการร่างกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ ที่ผิดพลาด ย่อมส่งผลเสียต่อนโยบายที่ได้วางหลักการไว้ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกำหนดนโยบายเป็นขั้นแรก ของขั้นตอนนโยบาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันโดยมีกิจกรรมที่สำคัญต่างๆ การก่อตัวของประเด็นปัญหา เป็นขั้นตอนที่มีอิทธิพลต่อขั้นตอนอื่นๆ ในกระบวนการกำหนดนโยบายรวมทั้งมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายเมื่อมีการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขั้นตอนกระบวนการกำหนดนโยบายโดยนำเสนอเกี่ยวกับรูปแบบนโยบายสาธารณะ และกิจกรรมในการกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ

กิจกรรมในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ

กิจกรรมในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญดังต่อไปนี้

Dror (Dror, 2003, อ้างถึงใน พัชรี สิริโรส, 2557, หน้า 21) อธิบายว่า กิจกรรมแรกคือ การก่อตัวของนโยบายสาธารณะ อาจเรียกว่า “การก่อรูปนโยบาย” หรือ “การก่อตัวของปัญหา” ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Policy formulation” หมายถึงการสร้างประเด็นปัญหาในเชิงนโยบายสาธารณะ หรือการทำให้ปัญหาสาธารณะถูกบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระและได้รับความสนใจจากผู้กำหนดนโยบาย (agenda setting) หรือการก่อตัวของนโยบาย หมายถึง การนำประเด็นปัญหาสาธารณะบางประการที่ได้รับการยอมรับเข้าสู่ความสนใจของผู้กำหนดนโยบาย เพื่อนำไปสู่การพิจารณาตัดสินใจในลำดับต่อไป

จากที่กล่าวสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการนโยบายสาธารณะ เมื่อมีการกำหนดนโยบายที่เปรียบเสมือนจุดเริ่มต้นของการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาล ขั้นตอนที่สำคัญก็คือ ต้องมีการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งภาคราชการ หรือองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนโยบายสาธารณะนั้น มีความสำคัญมากต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติดังกล่าว ซึ่งส่วนราชการต่างๆ และองค์กรที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีการจัดทำยุทธศาสตร์ เพื่อช่วยในการขับเคลื่อนนโยบาย

สาธารณะไปสู่ความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ในการกำหนดยุทธศาสตร์ต้องมีความสอดคล้องกับนโยบาย เพื่อให้เกิดการส่งผ่านของประเด็นที่ต้องการดำเนินการและให้เห็นภาพของการตอบสนองความต้องการตามแนวทางของนโยบาย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ

ความหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจ

อดัม สมิท (Smith, อ้างถึงใน จารวี โกมลดิษฐ์, 2544, หน้า 12) กล่าวว่า ในระบบเศรษฐกิจทั่วไป การเจริญเติบโตหรือความมั่งคั่งเกิดจากการเพิ่มผลผลิตให้กับเศรษฐกิจซึ่งทำได้โดยการแบ่งงานกันทำการออมเพื่อให้เกิดการลงทุน ตลอดจนการขยายตัวของตลาดซึ่งดำเนินการโดยระบบการแข่งขันอย่างสมบูรณ์

เป้าหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจ

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยมีเป้าหมายสำคัญ คือ ประชาชน ดังนี้

1. พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดีกินดี หรือมีสวัสดิการทางเศรษฐกิจสูงขึ้น
2. มีสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่ดีมีสวัสดิการทางสังคม หรือมีความปลอดภัยในสังคม
3. มีความพอใจและความสุขในการดำเนินชีวิต
4. สร้างความเป็นธรรมในสังคม

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศสู่ความยั่งยืน

การที่ประเทศต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม สาเหตุเพราะต้องการยกระดับมาตรฐานการครองชีพ (Standard of Living) และความเป็นอยู่ของประชาชน (Well being) ให้ดีขึ้น ขณะที่การพัฒนาเศรษฐกิจต่างก็มีจุดหมายเพื่อต้องการเพิ่มระดับรายได้ประชาชาติในอัตราที่สูงกว่าการเพิ่มขึ้นของประชากรในประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาประเทศจะเป็นไปได้มาก-น้อยเพียงใดต่างก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ (phatrasamon.blogspot.com, 2562, ออนไลน์)

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจไทย

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยภายหลังใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นับได้ว่าอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง การขยายตัวของระบบเศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงจากภาคเกษตรกรรมโดยเฉพาะการส่งออกข้าวเป็นรายได้หลักของประเทศ (Strong Rice Economy) เป็นการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Exported Growth) ซึ่งประเทศไทยได้เปรียบในการผลิตในด้านแรงงาน ต้นทุนการผลิตต่ำ ส่งผลให้ได้เปรียบในการผลิตสามารถแข่งขันในตลาดโลกโดยตั้งแต่ประเทศไทยมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 จนถึงปัจจุบัน โครงสร้างและระบบเศรษฐกิจของประเทศเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก สามารถสรุปถึงผลการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาได้ (phatrasamon.blogspot.com, 2562, ออนไลน์) ดังนี้

1. ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและปัญหาการกระจายรายได้ โครงสร้างการผลิตได้เปลี่ยนจากภาคเกษตรกรรมเป็นภาคอุตสาหกรรม ผลิตเพื่อการส่งออก การเปิดการค้าเสรีและการลงทุน ส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็วแต่การขยายตัวไม่สม่ำเสมอ อุตสาหกรรมกระจุกตัวเฉพาะในเมืองใหญ่ๆ เกิดความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้

2. ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ต้นเหตุแห่งการขยายตัวของผลิตภัณฑ์หรือการผลิตประชาชาติทั้งในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมซึ่งจำเป็นต้องใช้ปัจจัยการผลิตจำนวนมากรวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติที่มีจำกัด ทำให้เกิดการบุกรุกที่ดิน ป่าไม้ แหล่งน้ำ ผลที่ตามมาคือ ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมและหมดไปอย่างรวดเร็ว

3. ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำและปัญหาการว่างงาน ในระยะที่ผ่านมารัฐบาลและประชาชนใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมาก รวมทั้งมีค่านิยมการใช้สินค้าจากต่างประเทศ การพัฒนาประเทศพึ่งพาเงินทุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศจำนวนมาก เป็นเหตุผลหลักที่ทำให้ไทยขาดดุลการค้าเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เงินสำรองระหว่างประเทศลดลงอย่างรวดเร็ว

4. ปัญหาการแข่งขันและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย การเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนทำให้การแข่งขันระหว่างประเทศรุนแรงขึ้น นอกจากต้นทุนการผลิตที่ทำให้ไทยสามารถแข่งขันกับต่างประเทศแล้ว ประเด็นที่สำคัญยังประกอบไปด้วยนโยบายและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศ ขณะที่ภาวะการณ์ในปัจจุบันขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ลดลงอย่างต่อเนื่องจากสาเหตุของต้นทุนทางด้านแรงงานที่เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้ประเทศต้องมีการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้น ได้มาตรฐานสากล

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกิดมาจากพระอัจฉริยภาพของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ซึ่งได้พิสูจน์แล้วว่า สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินภารกิจต่าง ๆ น้อยใหญ่ ตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลไปจนถึงระดับประเทศ ดังจะเห็นได้จากภารกิจที่องค์การสหประชาชาติได้เทิดพระเกียรติคุณ และทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลแด่พระองค์ท่าน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่ประชาชนชาวไทย เพื่อให้ประชาชนทุกระดับ ทั้งครอบครัว ชุมชน สังคม และรัฐ มีการดำเนินไปในทางสายกลาง พอเพียง มีความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงจากทั้งภายในและภายนอกก็สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ โดยนำความรู้ ความชำนาญ ความรอบคอบและความระมัดระวังในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน ปฏิบัติและในขณะเดียวกันเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความเพียร ความอดทน มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่าง

รวดเร็ว ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550, 34-44)

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดประเด็นการพัฒนา พร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง 5 ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกัน ยังได้กำหนดแนวคิดและกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อกำกับให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบและขอบเขตของวิธีการหรือกระบวนการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็้องต้นผู้วิจัยได้ศึกษาถึงรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยการศึกษาค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูล โดยการรวบรวมจากเอกสารวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ เช่น วิทยานิพนธ์ เอกสารทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ Internet ตลอดจนบทความที่เกี่ยวข้อง

จากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาถึงรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ในการใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) ลักษณะเป็นการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามเหมือนกันทุกคน ซึ่งเป็นแนวคำถามชนิดปลายเปิด (open-ended question) ซึ่งเป็นรูปแบบของเครื่องมือวิจัยที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการด้านเศรษฐกิจ, กลุ่มผู้ประกอบการทางธุรกิจ ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการ และกลุ่มบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำนโยบายและแผน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (purposive sampling) จึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) คือ การสัมภาษณ์โดยกำหนดตัวผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญเป็นการเฉพาะเจาะจง เพราะผู้ให้ข้อมูลเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมกับเรื่องที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะเป็นการสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้คำถามเหมือนกันทุกคนซึ่งเป็นแนวคำถามชนิดปลายเปิด (open-ended question) ที่มีความยืดหยุ่น ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายไม่มีการชี้นำคำตอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงจากกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผู้วิจัยใช้เทคนิคร่วมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) เพื่อนำไปประกอบการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นกับข้อมูลสภาพบริบทอื่น ๆ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา สรุปผลได้ดังนี้

1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) การดำเนินนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ซึ่งเป็นแผนที่สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจโดยเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” สร้างความมั่นคงของชาติ พัฒนาคนทุกวัยให้เป็น คนดี คนเก่ง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศ ในระยะ 5 ปี จะยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับก่อนหน้า เพื่อให้การพัฒนาในทุกมิติมีการบูรณาการบนทางสายกลาง มีความพอประมาณ มีเหตุผล รวมถึงมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี สอดคล้องกับภูมิสังคม การพัฒนาทุกด้าน มีดุลยภาพ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และระบบนิเวศน์ มีความสอดคล้องเกื้อกูล และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยการพัฒนาในมิติหนึ่งต้องไม่ส่งผลกระทบต่อมิติอื่น ๆ รวมทั้งต้องมุ่งเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลาง” สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธานีทร์ ณะเฒ และคณะ (2556, บทความ) ได้อธิบายถึงกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สู่การปฏิบัติ สรุปได้ว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ภูมิภาค และประเทศ ดังนั้นจึงต้องขับเคลื่อนแผนฯ ให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อให้ประเทศไทยแข่งขันได้ในเวทีโลกรวมถึงสามารถรับมือกับความผันผวนที่รุนแรงมากขึ้นได้ โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายภายใต้หลักการว่า (1) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ไม่ใช่แผนของภาครัฐแต่เป็นแผนของคนไทยทุกคน (2) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ไม่ใช่แผนที่มีผู้ได้ประโยชน์เฉพาะกลุ่ม แต่เป็นแผนที่คนไทยทุกคนได้ประโยชน์ และ (3) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ไม่ใช่เรื่องยากที่จะทำความเข้าใจ แต่เป็นแผนที่อยู่บนพื้นฐาน ความจริง สามารถนำไปแปลงสู่การปฏิบัติได้จริงการนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ไปดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ต้องยึดหลักความสอดคล้องกับภูมิสังคม หลักการพัฒนาพื้นที่ ภารกิจ และการมีส่วนร่วม ใช้ความรู้ เทคโนโลยีนวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือหลัก และให้จังหวัดเป็นกลไกขับเคลื่อนแผนในพื้นที่ โดยสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดแผนที่นำทางสำหรับการแปลงแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติตลอด 5 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดย (1) สร้างความรู้

ความเข้าใจถึงสาระสำคัญและวิธีการนำแผนฯ ไปใช้กับทุกภาคี เริ่มต้นด้วยการจัดทำคู่มือการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ไปสู่การปฏิบัติและเผยแพร่ช่วงต้นปี 2556 จัดประชุมชี้แจงหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและพื้นที่ ในปี 2555 - 2556 และดำเนินการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจผ่านสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่อง (2) จัดประชุมหารือกับหน่วยงานกลาง อาทิ สำนักงานประมาณ กรมบัญชีกลาง สำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อปรับวิธีการจัดสรรงบประมาณให้สนับสนุนการนำประเด็นการพัฒนาสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ไปขับเคลื่อน ทั้งงบประมาณตามแผนปฏิบัตินโยบายประจำปีของกระทรวง และการจัดสรรงบประมาณสู่จังหวัด และท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน รวมทั้งกำหนดวิธีที่จะทำให้การประเมินผลภาคราชการแบบบูรณาการ (3) จัดประชุมหารือเพื่อกำหนดแนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องในประเด็นการพัฒนาสำคัญ อาทิ การพัฒนาสู่สังคมสีเขียว การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (4) สร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามประเมินผลโดยจะได้จัดประชุมหารือกับภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนทั้งส่วนกลางและพื้นที่ เพื่อกำหนดกรอบการติดตามประเมินผลแผนฯ ตลอด 5 ปี รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคีต่างๆ ร่วมติดตามความก้าวหน้าภายใต้กรอบที่กำหนดขึ้น และจัดทำรายงานผลอย่างต่อเนื่องเป็นรายปีทุกปี และติดตามประเมินผลการนำแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติในช่วงกลางและปลายแผนฯ พร้อมทั้งปรับปรุงแนวทางการติดตามประเมินผลทุกระดับ (5) บริหารจัดการข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยร่วมมือกับสำนักงานสถิติแห่งชาติในการพัฒนาฐานข้อมูลภาพรวม/จังหวัด ตรวจสอบข้อมูลที่ใช้ประเมินผลในพื้นที่ และจัดอบรมบุคลากรในพื้นที่เกี่ยวกับวิธีรวบรวมและใช้ข้อมูลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (6) ทบทวนและปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา โดยจัดประชุมหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2560 - 2579) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 ว่า "มาตรา 65 รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว การจัดทำกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย จากมาตรา 65 นี้ ทำให้ต้องออกกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง เรียกว่า "พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2560" เพื่อเป็นกรอบการดำเนินการจัดทำด้วยยุทธศาสตร์ชาติของจริง เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ และคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินงานของยุทธศาสตร์ชาติของหน่วยงานราชการต่าง ๆ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวไว้ว่า "เราต้องกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันว่าใน 20 ปีข้างหน้า เราต้องการให้บ้านเมืองของเราเป็นอย่างไรแล้วเดินไปตามนั้น มีแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและเป็นเรื่องที่รัฐบาลทุกรัฐบาลต้องเดินไปตามนั้น มาจัดสรรทำแผนงาน แผนคน แผนเงิน ไปสู่จุดหมายที่วางไว้ทุกปี ทุก ๆ 5 ปี โดยมียุทธศาสตร์พาประเทศพ้นกับดักรายได้ปานกลางให้เร็วที่สุด และใน 20 ปี เราต้องเป็นประเทศที่มีรายได้ที่เพียงพอ” สอดคล้องกับแนวคิดของ ภัทรชมน รัตนางกูร (2562) ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศสู่ความยั่งยืน การที่ประเทศต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม สาเหตุเพราะต้องการยกระดับมาตรฐานการครองชีพ (Standard of Living) และความเป็นอยู่ของประชาชน (Well being) ให้ดีขึ้น ขณะที่การพัฒนาเศรษฐกิจต่างก็มีจุดหมายเพื่อต้องการเพิ่มระดับรายได้ประชาชาติในอัตราที่สูงกว่าการเพิ่มขึ้นของประชากรในประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาประเทศจะเป็นไปได้มาก-น้อยเพียงใดต่างก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ

การพัฒนาเศรษฐกิจ (Economics Development) คือ กระบวนการที่ก่อให้เกิดความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องในระยะเวลาที่นานพอที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคมโดยมุ่งเน้นเพื่อยกระดับการดำรงชีพของประเทศให้สูงขึ้น ก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นของรายได้ที่แท้จริงต่อบุคคล (per capita real income) ในระยะเวลาที่ยาวนานพอเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเสมอภาคเกิดมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนโดยส่วนรวมที่ดีขึ้นกว่าเดิม โดยประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

1. มีความเจริญทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นในระดับสูง
2. ความเจริญทางเศรษฐกิจสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง
3. มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างทางสังคมที่เหมาะสม

การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นการวิเคราะห์ในระยะยาวที่มุ่งให้อุปทานรวม (Aggregate Supply) สูงขึ้นเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อให้ผลผลิตของระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น มีการใช้ทรัพยากรหรือการจ้างงานภายในประเทศเพิ่มขึ้น

จุดประสงค์ของการพัฒนาเศรษฐกิจ

ประเทศทุกประเทศในโลกต้องการยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้สูงขึ้น ประเทศที่พัฒนาแล้วต้องการรักษามาตรฐานการครองชีพที่ดีและความมั่งคั่งของประเทศไว้ ประเทศกำลังพัฒนาต้องการยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนและเพิ่มความมั่งคั่งของประเทศให้เทียบเท่าประเทศที่พัฒนาแล้ว สามารถสรุปถึงจุดมุ่งหมายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้ดังนี้

1. เพื่อให้รายได้ประชาชาติของประเทศเพิ่มขึ้น โดยใช้มาตรการและนโยบายต่าง ๆ ส่งเสริมการออม การลงทุน การผลิต ซึ่งแสดงถึง สภาพความเป็นอยู่และฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนในประเทศที่ดีขึ้น

2. เพื่อให้การจ้างงานอยู่ในระดับสูง การว่างงานจะเกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้น รัฐบาลต้องหาวิธีการส่งเสริมการลงทุนในประเทศเพื่อให้เกิดการจ้างงาน ประชาชนในประเทศมีงานทำ กระตุ้นการบริโภคและการลงทุนภายในประเทศ

3. สร้างและรักษาเสถียรภาพระดับราคาสินค้าในประเทศ หมายถึง การควบคุมภาวะเงินเฟ้อภายในประเทศให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เนื่องจากประชากรที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศขยายตัว ปริมาณเงินหมุนเวียนเพิ่มขึ้น โอกาสที่จะเกิดเงินเฟ้อภายในประเทศสูง รัฐบาลจึงต้องหาวิธีควบคุมภาวะเงินเฟ้อโดยใช้นโยบายการเงินและการคลัง

4. กระจายรายได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เมื่อการพัฒนาเศรษฐกิจเจริญเติบโตเต็มที่ แต่ผลของการพัฒนาไม่กระจายสู่คนหมู่มากถือว่าการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่สมบูรณ์ ต้องมีการกระจายรายได้ กระจายความมั่งคั่งสู่ประชาชนภายในประเทศให้เท่าเทียมกันเพื่อให้ช่องว่างของรายได้แคบลง

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาเศรษฐกิจ

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ คือ การขยายกำลังการผลิตสินค้าและบริการโดยเพิ่มปริมาณและคุณภาพของทรัพยากร ปัจจัยการผลิต และประสิทธิภาพในการผลิตซึ่งมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (Real GNP) และรายได้ที่แท้จริงต่อบุคคล (Real GNP per capita) สูงขึ้น (phatrasamon.blogspot.com, 2562, ออนไลน์)

ส่วนการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นกระบวนการแห่งการเจริญและพัฒนาทางเศรษฐกิจที่สม่ำเสมอเป็นเวลานาน ซึ่งมีผลทำให้รายได้ที่แท้จริงต่อบุคคลสูงขึ้นและเกิดการกระจายรายได้ อย่างเสมอภาค ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากรายได้ที่เพิ่มขึ้นอย่างเท่าเทียมกัน ดำรงชีวิตได้อย่างสบาย มีคุณค่าและอิสรภาพในด้านต่างๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม ระบบการเมือง ทัศนคติ การบริหาร การศึกษาและค่านิยมทางสังคมให้เหมาะสม โดยอาศัยอัตราการความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (GNP Growth Rate) เป็นเครื่องวัดการพัฒนาเศรษฐกิจ

เป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมี 5 ประการคือ

1. การมีรายได้และมาตรฐานการครองชีพที่สูงขึ้น
2. การกระจายรายได้ดีขึ้น
3. การมีงานทำ
4. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
5. การควบคุมการเกิดมลภาวะเป็นพิษ

การพัฒนาเศรษฐกิจมีแนวคิดที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. การเติบโตแบบสมดุล (Balanced Growth) เป็นการลงทุนพร้อมกันทุกส่วนในระบบเศรษฐกิจของประเทศเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงทั้งระบบ เนื่องจากอุตสาหกรรมหนึ่งจะก่อให้เกิดตลาด และเป็นที่มาของอุปทานของอุตสาหกรรมอื่น ๆ และควรส่งเสริมให้มีการค้าระหว่างประเทศเพื่อขยายตลาด

2. การเติบโตแบบขาดดุล (Unbalanced Growth) เป็นการลงทุนเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีอัตราการพึ่งพิงระหว่างกันสูง ทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างรวดเร็วแต่การพัฒนาจะกระจุกตัวส่งผลให้การกระจายรายได้ไม่กว้างขวาง

3. การพัฒนาแบบสมดุล (Balanced Development) เป็นการพัฒนาด้านทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ และความเป็นธรรมในสังคมควบคู่กันไป ทำให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการกระจายรายได้และการกระจายการพัฒนาไปสู่ส่วนภูมิภาค ตลอดจนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

การพัฒนาแบบยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นการพัฒนาที่รักษาความสมดุลทั้งในด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมทั้งเชิงปริมาณ คุณภาพ และความเป็นธรรมในสังคมควบคู่กันไปอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ ใช้ทรัพยากรสนองความต้องการในปัจจุบันโดยไม่ทำลายความสามารถในการใช้ทรัพยากรของคนในรุ่นหลัง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งได้สรุปมาบ้างแล้วนั้น ดังนั้น ข้อเสนอแนะจึงเป็นการนำเสนอในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล ดังนี้

1. ควรเพิ่มการศึกษาการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนปฏิบัติเป็นระยะ 5 ปี, 10 ปี, 15 ปี และ 20 ปี ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่หน่วยงานภาครัฐนำไปปฏิบัติขับเคลื่อน เพื่อไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เพื่อให้ครอบคลุมงานวิจัยเพิ่มขึ้น

2. นอกจากจะมีการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แล้ว ควรมีขั้นตอนหรือกระบวนการการนำไปปฏิบัติของหน่วยงานเพื่อที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

เพื่อให้การศึกษาเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้มีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาความสัมพันธ์และปัจจัยที่มีผลต่อการนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ไปปฏิบัติ

2. ศึกษาปัญหา และอุปสรรค เกี่ยวกับการการนำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ไปปฏิบัติ

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กร ตาลทิพย์. (2553). *การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีใต้ และบทเรียนต่อการพัฒนาประเทศไทย*, เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ขวัญกมล ดอนขาว. (2555). *การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยสุรนารี.

_____. (2557). *แบบจำลองปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย*. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยสุรนารี.

- จารวี โกมลดิษฐ์. (2544). *การพัฒนากระบวนการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน, ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.*
- จุมพล หนิมพานิช. (2547). *การวิเคราะห์นโยบาย : ขอบข่าย แนวคิด ทฤษฎี และกรณีตัวอย่าง.นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- ทศพร ศิริสัมพันธ์.(2550). *ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.*
- ธานินทร์ ณะเอม และคณะ. (2556). *กระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯฉบับที่ 11 สู่การปฏิบัติ. บทความ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.*